

Urząd Marszałkowski
Województwa Opolskiego
Departament Kultury,
Sportu i Turystyki
45-053 Opole
ul. Żeromskiego 3
tel. (+48) 77 44 29 323
fax. (+48) 77 44 29 320
turystyka@opolskie.pl
www.turystyka.opolskie.pl
www.opolskie.pl

Opolska Regionalna
Organizacja Turystyczna
45-053 Opole
ul. Żeromskiego 3
tel./fax (+48) 77 441 25 21
info@orot.pl
www.orot.pl

Opolskie Centrum
Informacji Turystycznej
tel./fax (+48) 77 441 25 22
info@ocit.pl
www.visitopolskie.pl

© Oficyna Piastowska
Opole 2010

Wydawca/Publisher/Herausgeber
Oficyna Piastowska
45-015 Opole, Rynek 1/6
roman@hlawacz.pl
www.hlawacz.pl

Redakcja/Editor/Redaktion
Roman Hlawacz

Fotografie/Photos/Fotos
Oficyna Piastowska

Projekt/Design/Entwurf
Roman Hlawacz, Katarzyna Mular, Piotr Simonides

Rysunki/Drawings/Zeichnungen
Piotr Kasprzyk

ISBN 978-83-89357-58-8

Zabytki Monuments Denkmäler

Śląsk Opolski • Opole Silesia • Das Oppelner Schlesien

Archeological findings from the 13th century p.n.e. testify to the existence of early fortified castles located in this area (Lusatian culture). Monuments from subsequent times are a proof of progressing development of culture. The quality of medieval art (13th-15th centuries) is visible, among others, in the towns' urban planning, remnants of fortifications (Paczków, Byczyna, Namysłów), and also in gothic churches with their interior decorations, including altars, figures of saints, unique wall paintings (the Brzeg Trail of Medieval Polychromy). The epoch of renaissance (16th century) was marked by, among others, interesting castles, which - following the Italian patterns - were invested with the interior court with gallery and arcades (Brzeg) or with attics with the so-called swallow's tail in buildings having the character of fortifications. The architecture of market squares of old towns, with immense town halls and richer and richer tenement houses, proves the growing affluence and position of townspeople. Baroque (17th-18th century) was the time of development of arts in Opole Silesia. There appeared a number of new palaces, others were reconstructed and transformed into residences of the French type, "entre cour et jardin", being adorned with paintings, sculptures and stucco works (Żyrowa, Turawa, Wysoka). Numerous works of baroque art have been preserved inside churches. Historicism of the second half of 19th century, copying earlier historical styles, has left a distinct mark on residential buildings, very often neo-gothic, surrounded by romantic scenic parks. There are monuments of distant and near past to be found in Opole Silesia, including altogether over 20 thousand valuable and varied objects of architecture, painting or sculpture. Many of them are in Brzeg, Nysa and Głogówek as the towns played a significant role in the development of culture in Silesia.

LEGENDA/KEY/LEGENDE

- granica państwa/state border/staatsgrenze
- granica wojewódzka/voivodship border/woiwodschaftsgrenze
- granice powiatów/borders of administrative districts/kreisgrenze
- autostrada A4/A4 motorway/autobahn A4
- jazd z autostrady/exit from motorway/autobahnabfahrt
- drogi główne/main roads/hauptstraßen
- przejście graniczne/border crossing points/grenzübergänge
- miasto powiatowe/towns of administrative districts/kreisstädte
- siedziba gminy/sitz der gemeinde
- inne miasta/other cities/andere städte

Woj. dolnośląskie
Lower Silesia Voivodeship
Woiw. Niederschlesien

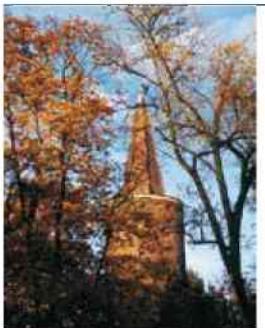
The archeological findings dating from the 13th century p.n.e. testify to the existence of early fortified castles located in this area (Lusatian culture). Monuments from subsequent times are a proof of progressing development of culture. The quality of medieval art (13th-15th centuries) is visible, among others, in the towns' urban planning, remnants of fortifications (Paczków, Byczyna, Namysłów), and also in gothic churches with their interior decorations, including altars, figures of saints, unique wall paintings (the Brzeg Trail of Medieval Polychromy). The epoch of renaissance (16th century) was marked by, among others, interesting castles, which - following the Italian patterns - were invested with the interior court with gallery and arcades (Brzeg) or with attics with the so-called swallow's tail in buildings having the character of fortifications. The architecture of market squares of old towns, with immense town halls and richer and richer tenement houses, proves the growing affluence and position of townspeople. Baroque (17th-18th century) was the time of development of arts in Opole Silesia. There appeared a number of new palaces, others were reconstructed and transformed into residences of the French type, "entre cour et jardin", being adorned with paintings, sculptures and stucco works (Żyrowa, Turawa, Wysoka). Numerous works of baroque art have been preserved inside churches. Historicism of the second half of 19th century, copying earlier historical styles, has left a distinct mark on residential buildings, very often neo-gothic, surrounded by romantic scenic parks. There are monuments of distant and near past to be found in Opole Silesia, including altogether over 20 thousand valuable and varied objects of architecture, painting or sculpture. Many of them are in Brzeg, Nysa and Głogówek as the towns played a significant role in the development of culture in Silesia.

Archaeological finds from the v. Chr. testify to the existence of early fortifications in this area (Lusatian culture). Monuments from subsequent times are a proof of progressing development of culture. The quality of medieval art (13th-15th centuries) is visible, among others, in the towns' urban planning, remnants of fortifications (Paczków, Byczyna, Namysłów), and also in gothic churches with their interior decorations, including altars, figures of saints, unique wall paintings (the Brzeg Trail of Medieval Polychromy).

The Renaissance (16th century) was marked by, among others, interesting castles, which - following the Italian patterns - were invested with the interior court with gallery and arcades (Brzeg) or with attics with the so-called swallow's tail in buildings having the character of fortifications. The architecture of market squares of old towns, with immense town halls and richer and richer tenement houses, proves the growing affluence and position of townspeople. Baroque (17th-18th century) was the time of development of arts in Opole Silesia. There appeared a number of new palaces, others were reconstructed and transformed into residences of the French type, "entre cour et jardin", being adorned with paintings, sculptures and stucco works (Żyrowa, Turawa, Wysoka). Numerous works of baroque art have been preserved inside churches. Historicism of the second half of 19th century, copying earlier historical styles, has left a distinct mark on residential buildings, very often neo-gothic, surrounded by romantic scenic parks. There are monuments of distant and near past to be found in Opole Silesia, including altogether over 20 thousand valuable and varied objects of architecture, painting or sculpture. Many of them are in Brzeg, Nysa and Głogówek as the towns played a significant role in the development of culture in Silesia.

ZAMKI ▪ CASTLES ▪ SCHLÖSSER

Opole
Wzgórze Piastowskie - symbol miasta - jedyna pozostałość dawnego zamku księcia z XIII w., w formie masywnego donżonu z cegły o wys. 35 m.

Opole
The castle tower - the town's symbol - the only remnant of this former princely castle from 13th c. in the form of a massive donjon built of brick, 35 meters in height.

Opole
Posten-Turm, Wahrzeichen der Stadt und einziger Überbleibsel des alten Fürstenschlosses a. d. 13. Jh., in Form eines massiven ziegeligen Donjons mit 35 m Höhe.

Moszna
Jeden z najdroższych budowli rezydencyjnych na Śląsku i zarazem architektoniczny klasa (63 tys. m² kubatury, 1 tys. m² powierzchni, ponad 360 pomieszczeń, 99 wież i wieżyczek). Eklikcyjna budowla z cechami neogotyckimi i neorenesansowymi.

Moszna
One of the most recent residences in Silesia as well as great architectural construction (43 thousand m² of cubic measure, 1 thousand m² of area, over 340 rooms, 99 towers and turrets) including an eclectic building with neo-gothic and neo-renaissance features.

Moszna
Eine der jüngsten Residenzgebäude in Schlesien und zugleich Baukunst (43 000 m² Kubatur, 7.000 m² Fläche, über 340 Räume, 99 Türme und Türmchen) - ein eklettischer Bau mit Neugotik- und Neurenaissance-Merkmalen.

Brzeg
Renaissance budynki bramny Zamku Piastowskiego z lat 50. XVI w., z galerią portretowo-genewologiczną ksiągą brzeską.

Brzeg
Renaissance gate-house of the Silesian Piast's Castle from the 50s of 16th c. with a genealogical portrait gallery of the Princes of Brzeg.

Brzeg
Renaissance Torbau des Schlesischen Piasten-Schlosses a. d. 50er-Jahren d. 16. J. mit Porträts und Stammbaumgalerie der Brieger Fürsten.

Niemodlin
Zamek z przełomu XV w. i XVI w. wzniесiony na miejscu pierwotnego z ok. 1313 raka, przebudowany w XVII i XVIII w., z zachowanymi gotyckimi fragmentami, późnobarokowymi przekształczeniami i neogotycką kaplicą.

Niemodlin
Late-renaissance castle from 16th c., erected on the site of the original one dating from c. 1313, rebuilt in 18th and 19th c., with the preserved gothic fragments, late-baroque transformations and a neo-gothic chapel.

Niemodlin
Siedziba rezydencji książęcej opolskiej od 1913 zbudowanej w stylu neogotycznym z elementami barokowymi i neorenesansowymi.

Niemodlin
Palace from 1913, built on the site of the original one from 1913 enriched, in 18. and 19. Jh. umgebaut, mit erhaltenen gotischen Fragmenten, spätbarocken Umgestaltungen und einer neugotischen Kapelle.

Głogówek
Zamek renesansowo-barokowy wzniesiony w XVI i XVII w. na gruzie gotyckiego zamku Piastów opolskich z XII w. - okazała rezydencja rodu Oppersdorffów.

Głogówek
Renaissance-Baroque castle put up in 15th and 16th c. on the trunk of the gothic castle of Opole Piasts from 13th c. - a magnificient residence of the house of the Oppersdorffs.

Biebrza
Schloss auf dem Platz einer mittel-alterlichen Kastellburg erbaut, im 17. Jh. umgebaut. Von dem alten Bauwerk haben sich die gotische Bastei o. d. 15. Jh. und ein Fragment der Schlossmauer erhalten.

Biebrza
Castle built on the site of a medieval castle city, reconstructed in XVI c. Only a gothic tower from XV c. and part of castle walls remained from the former construction.

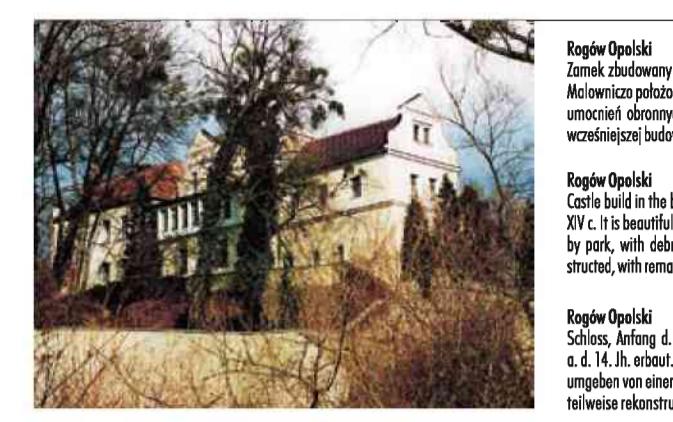
Biebrza
Schloss, an der Stelle einer mittel-alterlichen Kastellburg erbaut, im 17. Jh. umgebaut. Von dem alten Bauwerk haben sich die gotische Bastei o. d. 15. Jh. und ein Fragment der Schlossmauer erhalten.

Prószków
Obrony, czteroskrzydłowy zamek renesansowy z XVI w. przebudowany barokowo w XVII w. Był siedzibą rodu Proskowiczów.

Prószków
Fortified, 4-wing renaissance castle from XVI c. rebuilt in baroque style in XVII c. It was a seat of the Proskowicz house; today it contains a Welfare Centre.

Prószków
Renaissance-Wehrschloss a. d. 16. Jh., vierflügelig, im 17. Jh. barock umgebaut. Der ehemalige Stammssitz berbergt heute ein Pflegeheim.

Rogów Opolski
Zamek zbudowany w poł. XVI w. na gruzie pierwotnego zamku obronnego XII w. Mieści się położony na skarpie dawnego korytu Odry, w obrzeżach parku, tu śródmiasto obronnej. Renesansowy, czteroskrzydłowy zamek renesansowy z połowy XVI wieku.

Rogów Opolski
Schloss, Anfang d. 17. Jh. auf der Grundmauer eines ursprünglichen Wehrschlosses aus der 1. Hälfte des 16. Jhd. gebaut. Ein Teil davon liegt auf einer Böschung in einen Fluss der Oder, umgeben von einem Park, mit Überresten einer Befestigungsanlage. Renaissancebau, teilweise rekonstruiert, mit Überresten eines Vorbaus.

Rogów Opolski
Schloss, Anfang d. 17. Jh. auf der Grundmauer eines ursprünglichen Wehrschlosses aus der 1. Hälfte des 16. Jhd. gebaut. Ein Teil davon liegt auf einer Böschung in einen Fluss der Oder, umgeben von einem Park, mit Überresten einer Befestigungsanlage. Renaissancebau, teilweise rekonstruiert, mit Überresten eines Vorbaus.

PAŁACE ▪ PALACES ▪ PALÄSTE

Koźle
Pałac z XIX w. usytuowany w romantycznym parku. Budowany z cegły, wielokolorowej, o unikalnej bryle z licznymi wieżami. Obecnie w ruinie.

Koźle
Palace from XIX c. situated in a romantic park. It was constructed from brick, with several wings and diversified construction with numerous towers and turrets. Currently in ruins.

Koźle
Palace a. d. 19. Jh., in einem romantischen Park gelegen. Mehrflügeliger Backsteinbau mit abwechslungsreichen Körper und zahlreichen Türmen. Heute im Ruin.

Dobra
Pałac z 1720 r. gruntownie przebudowany w stylu neogotyckim w latach 1857-60, otoczony parkiem krajobrazowym. Obecnie w remoncie.

Dobra
Palace from 1720, thoroughly reconstructed in the neogothic style in 1857-60, surrounded by a scenic park. Currently being reconstructed.

Dobra
Palace from 1720, 1857 bis 1860 neogothic grundlegend umgebaut, ringsum ein Landschaftspark. Z. 2. im Wiederaufbau.

Izbicko
Pałac z XVIII w. położony w pięknym parku ze stawami, w których gniazdują rzadkie gatunki ptaków.

Izbicko
Palace from XVIII c. situated in a beautiful park with ponds, inhabited by rare kinds of birds.

Izbicko
Palace a. d. 18. Jh., in einem schönen Park mit Teichen gelegen, in denen seltene Vogelarten nisten.

Tartowice
Neorenesansowy pałac z XVII w. z bogatym wystrojem architektonicznym. Obecnie w ruinie.

Tartowice
Neorenaissance-palace from XVII c. with extremely architectural decorations. Currently it contains a hostel for students of Foresty Technical School.

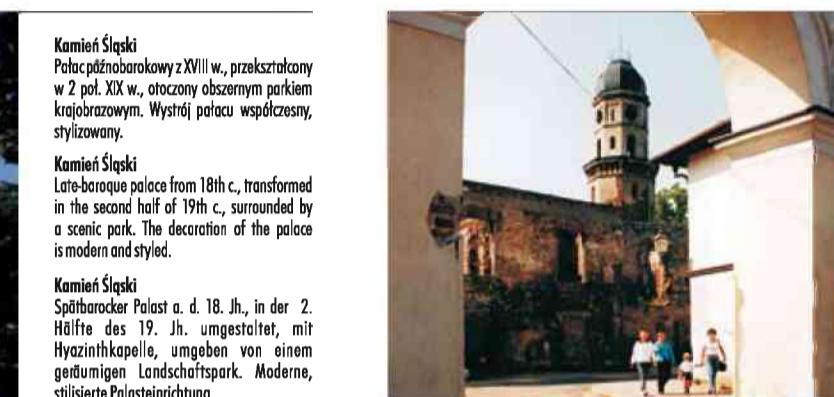
Tartowice
Neorenaissance-palace a. d. 18. Jh. mit reicher Inneneinrichtung.

Żyrzyn
Wielokondygnacyjny pałac z XVII w. z zachowaną dworuńką dobrą wewnętrz - jeden z najokazalszych zabytków Śląska. Usypany w rozległym parku.

Żyrzyn
Early Baroque palace from XVII c. with well-preserved inner-baroque interior decoration - one of the most significant Silesian monuments, situated in a large park.

Żyrzyn
Frühbarocker Palast a. d. 17. Jh. mit erhaltenen neu-barocken Innenräumen - einer der prominentesten Bauten in Schlesien. Steht in einem weitläufigen Park.

Kamień Śląski
Pałac-pałac z XVII w., przebudowany w 2 poł. XIX w., otoczony obecnym parkiem krajobrazowym. Wyśnial pałac współczesny, stylizowany.

Kamień Śląski
Late-baroque palace from 17th c., transformed in second half of 19th c., surrounded by a scenic park. The decoration of the palace is modern and stylized.

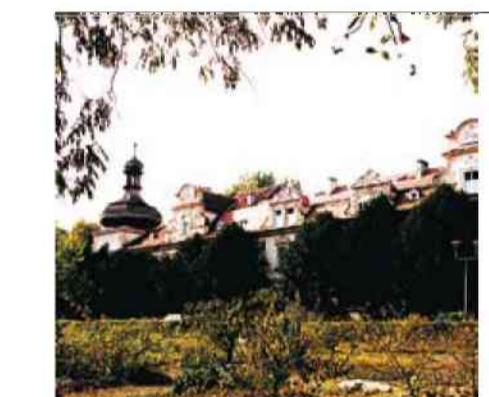
Kamień Śląski
Spätbarocker Palast a. d. 18. Jh., in der 2. Hälfte des 19. Jh. umgestaltet, mit Hyazinth-Kapelle, umgeben von einem genutigten Landschaftspark. Modern, stilisierte Palastausstattung.

Strzelce Opolskie
Pałac z kamienia i cegły, usytuowany na linii murów miejskich, zbudowany na miejscu pierwotnego zamku piastowskiego księcia opolskiego z XII/XIV w.

Strzelce Opolskie
Palace constructed from stone and brick, situated along the municipal walls, build on the site of the original Piast castle of the Opole princes from XII/XIV c.

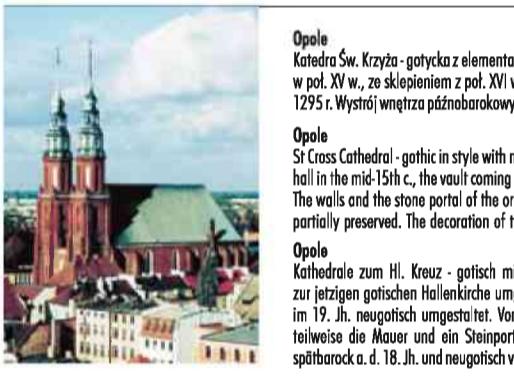
Strzelce Opolskie
Palace from stone and brick, situated along the municipal walls, built on the site of the original Piast castle of the Opole princes from XII/XIV c.

Turawa
Pałac-pałacowy z dekoracją stukową z 2 poł. XIX w. Wnętrze dekoracje stukowe z XVI i XVII w. (stolik belowa i krzesło). W obecno palacu pozostałości rozbitego parku krajobrazowego.

Turawa
The Palace - late-baroque with room decorations from the second half of 19th c. Inside - stucco decorations from 18th and 19th cc. Remains of the palace - remnants of the scenic park.

KOŚCIOŁY, KLASZTORY ▪ CHURCHES, MONASTERIES ▪ KIRCHEN, KLÖSTER

Opole
Katedra Świętego Krzyża - gotyka z elementami neogotyckimi, przebudowana w obecny hełm gotycki w poł. XV w. ze sklepieniem z poł. XVI w. Częściowo zamurowane mury i kamienny portal sprzed 1295 r. Wnętrze pierwotnego gotyckiego.

Opole
St. Cross Cathedral - gothic with some neogothic elements, transformed into the present gothic hall in the mid-15th c., the vault coming from 16th c., transformed into neogothic style in 19th c. The walls and the stone portal of the original early-gothic basilica from before 1295 have been partially preserved. The decoration of the interior is late-gothic from 18th c. and neogothic.

Opole
Kathedrale zum Hl. Kreuz - gotisch mit neugotischen Elementen, um die Mauern des dem Mittelalter aus dem 13. Jh. entstammenden gotischen Baus herum gebaut, mit einem Gewölbe aus dem mittleren 16. Jh., im 19. Jh. neugotisch umgestaltet. Von den ursprünglichen frühgotischen Basiliken haben sich teilweise die Mauer und ein Steinportal aus dem Zeitraum vor 1295 erhalten. Inneneinrichtung: spätbarock a. d. 18. Jh. und neogothisch von 1882.

Nysa
Pierwotnie gotycki kościół Świętego Jakuba z poł. XII w. zbudowany z kamienia i cegły, z polichromią braci T. i F. Schefflerów z 1730 r.

Nysa
Late-gothic St. Peter and Paul's church, coming from the 20s of 18th c. with illusionistic polychromy by brothers T. and F. Scheffler from 1730.

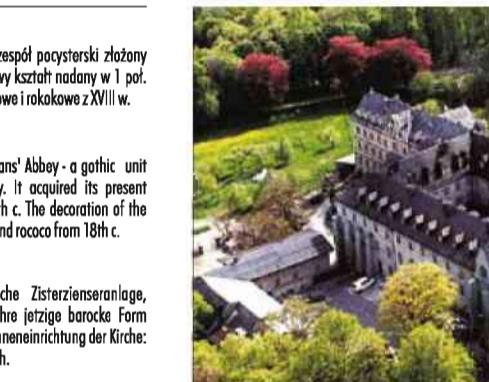
Nysa
Spätbarocke Petrus-Pauluskirche (ursprünglich Klosterkirche der Gottesgeber) a. d. 20.-Jahren des 18. Jh. mit illusionistischer Polychromie der Brüder T. und F. Scheffler von 1730.

Jemielno
Domowe opactwo cystersów - gotycki zespół pocysterski złożony z kościoła i klasztoru. Obecny barokowy krużyna nadany w 1. poł. XVII w. Wnętrze krużyna północno-wschodniego rozbudowanej katedry.

Jemielno
The seat of community Former Cistercians' Abbey - a gothic unit composed of church and cloister. It acquired its present baroque shape in the first half of 18th c. The decoration of the church is late-gothic and Rococo from 18th c.

Jemielno
Frühere Zisterzienserabtei - gotische Zisterzienseranlage, bestehend aus Kirche und Kloster. Ihre jetzige barocke Form erhielt sie in der 1. Hälfte des 18. Jh. Inneneinrichtung der Kirche: spätbarock und im Rokoko des 18. Jh.

Góra Świętej Anny
Barokowy zespół klasztorno-kalwaryjski oo. Franciszkanów z 2. poł. XVII w. i XVIII w., przebudowany w 2. poł. XX w. Sztynne skutkatorium klasztoru Świętej Anny.

Góra Świętej Anny
Baroque unit comprising a Franciscan's monastery and the Way of the Cross from the second half of 17th and 18th cc., rebuilt in the second half of 19th and in the beginning of 20th cc. A famous sanctuary of St. Anna, the saint patroness of Poland.

Góra Świętej Anny
Baroque Klosterruine der Franziskaner a. d. 2. Hälfte des 17. Jh. und Anfang d. 20. Jh. umgebaut. Barliches Skutkatorium der Hl. Anna - der Hauptpatronin Schlesiens- und zentraler Wallfahrtsort im Oppaliner Schlesien

RATUSZE ▪ TOWN-HALLS ▪ RATHÄUSER

Rogów
Ratusz, na miejscu pierwotnego z XII w., obecny postać odrzucona po gruntownej przebudowie w XIX i XX w. Posiada dwukondygnacyjny korpus z podcieniami i czerwono-biały wieżę na wzór florenckiego Palazzo Vecchio.

Rogów
Town-hall, on the site of the original one from 13th c., was thoroughly rebuilt in 19th and 20th cc. It has a two-story trunk with gables and quadrangular tower modelled on the Palazzo Vecchio of Florence.

Rogów
Rathaus, an der Stelle des ursprünglichen vom 13. Jh. erhielt seine jetzige Form nach Gründungsreformen im 19. und 20. Jh. Es hat einen zweiflügeligen Rumpf mit Laubengang und einen vierseitigen Turm nach dem Vorbild des florentinischen Palazzo Vecchio.

Kłuczbork
Ratusz wzniesiony w XVII w. i odbudowany w 1925 r. z przyględnymi kamienicami tworzącymi pierwotnie gotycką fasadę zachodnią dwufrontową budowli, które wiele nieba barokowa-